

Familieplejernes samarbejde med kommunerne

Undersøgelse af Familieplejeområdet

Spørgeskemaundersøgelse

Juni 2013

Undersøgelsen er udarbejdet af SOCIALPÆDAGOGERNES LANDSFORBUND, Fag & socialpolitik ved Bjarke Flyvholm, Rikke Larsen og Vagn Michelsen.

Forord

Plejefamiliernes forhold er kommet på mediernes dagsorden og det især om de uoverensstemmelser der kan være og er mellem plejefamilierne og kommunen. Socialminister Karen Hækkerup har bedt Ankestyrelsen undersøge, hvor tit det sker, at en plejefamilie bliver sagt op på grund af samarbejdsvanskeligheder, og hvilke problemer der typisk ligger til grund. Det er klagepunkter vi i Socialpædagogernes Landsforbund som fagforening for familieplejerne genkender fra mange familieplejemedlemmer, når de har bedt om hjælp i deres sag.

Men, hvor tit det står på, at en plejefamilie føler sig presset til at gå ned i vederlag, fordi kommunen truer med, at de vil anbringe plejebarnet i en anden plejefamilie eller på en døgninstitution – eller plejebarnet er flyttet, fordi plejefamilien ikke ville indgå en aftale om nedsættelse af vederlaget, det har vi ikke haft tal på.

Vi har heller ikke haft en sikker viden om, hvorvidt vores plejefamiliemedlemmer har oplevet at blive truet med at plejetilladelsen og/eller plejekontrakten blevet opsagt, fordi de klagede over deres arbejdsforhold og samarbejdet med kommunen eller for den sags skyld, om de har undladt at klage af frygt for at miste plejetilladelsen og/eller plejebarnet.

Vores familieplejemedlemmer har gang på gang fortalt os, at kommunerne afviser at yde den hjælp og støtte de og andre fagpersoner har ment deres plejebarn havde behov for. Om det var enkelttilfælde eller om det dækkede over noget mere, vidste vi ikke.

Alt det ved vi med denne undersøgelse mere om nu, også om plejefamilierne har oplevet at blive truet direkte eller indirekte med at plejekontrakten blev opsagt, hvis de gjorde krav på hjælp og støtte til deres plejebarn. Resultatet er nedslående.

For år tilbage udarbejdede vi i forbundet 10 bud på bedre familiepleje. Dem er der grund til at finde frem igen. Der er brug for dem. Det første bud er, at familieplejere skal være ligeværdige samarbejdspartnere. De skal ses som og behandles som samarbejdspartnere i forhold til kommunen både før og under et barns anbringelse i familiepleje. Denne undersøgelse viser, at dér, er vi langt fra i dag. Desværre.

Den gang skrevet jeg, at lovgivere og kommuner må vågne op og spørge sig selv, om det giver mening, at familieplejere ofte har et sporadisk samarbejde med kommunen, og at de dermed i praksis overlades til sig selv med vanskelige opgaver, at familieplejere ikke har adgang til den hjælp, det kollegiale netværk og den sikkerhed, som gælder for kommunalt ansatte, eller at familieplejere ikke på nogen måde har sikkerhed i ansættelsen eller rettigheder på lige fod med andre.

Resultatet af denne undersøgelse kan ingen sidde overhørig. Nu må lovgivere og kommuner på banen. Der skal handles nu.

Benny Andersen

Forbundsformand

Hovedkonklusioner

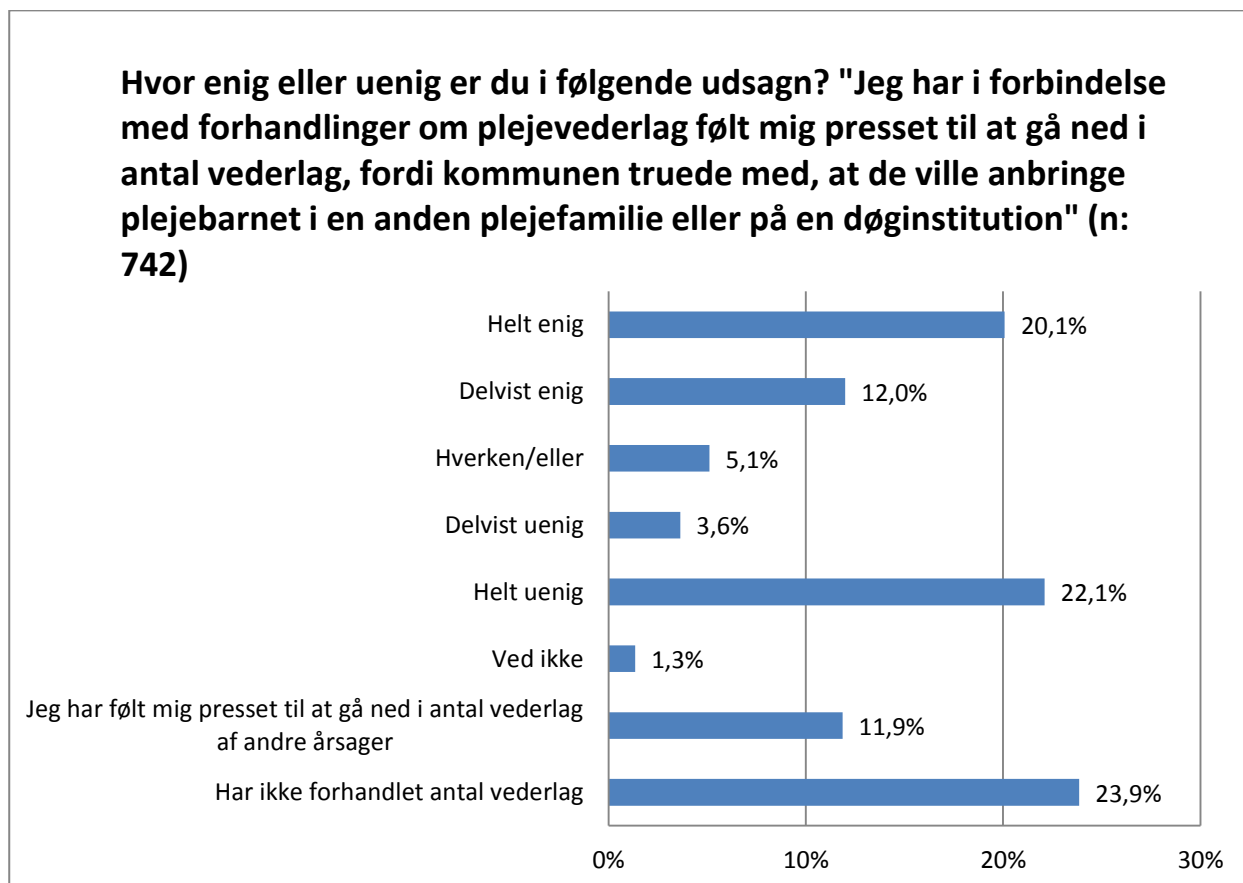
Der er følgende hovedkonklusioner i undersøgelsen:

- Godt halvdelen (49,5 %) af respondenterne svarer, at de har oplevet at den hjælp og støtte, som de og andre fagprofessionelle mener plejebarnet har behov for, er blevet afvist af kommunen
- 45,7 % har ikke oplevet at en sådan støtte og hjælp er blevet afvist, men det fremgår dog af de kommentarer der er givet i forbindelse med spørgsmålet, at en del har oplevet, at det tager lang tid og er besværligt at få tilkendt hjælpen, hvilket ofte har konsekvenser for plejebarnet
- 15,9 % har oplevet at blive truet direkte eller indirekte med at plejekontrakten blev opsagt, hvis de gjorde krav på hjælp og støtte til deres plejebarn
- 49 respondenter, svarende til 6,6 pct., har oplevet, at deres plejebarn/-børn er blevet flyttet til en anden plejefamilie eller døgninstitution, fordi de ikke ville indgå aftale/kontrakt om vederlagsnedsættelse, heraf næsten halvdelen (47,9 %) indenfor de seneste 2 år.
- Næsten 1/3 (32,1 %) af alle respondenterne svarer, at de er helt eller delvist enige i udsagnet: "Jeg har i forbindelse med forhandlinger om plejevederlag følt mig presset til at gå ned i antal vederlag, fordi kommunen truede med, at de ville anbringe barnet i en anden plejefamilie eller på en døgninstitution
- 21,7 %, svarende til 163 respondenter, har oplevet at blive truet med at deres plejetilladelse og/eller plejekontrakt ville blive opsagt, fordi de klagede/brokkede sig over deres arbejdsforhold og samarbejdet med kommunen
- 46,3 % erklærer sig delvist eller helt enige i udsagnet: "Jeg har undladt at klage/brokke mig over problemer i forbindelse med mit arbejde som familieplejer af frygt for at miste min plejetilladelse og/eller mit plejebarn/-børn.

Vederlagsnedsættelser

Næsten 1/3 af alle respondenterne svarer, at de er helt eller delvist enige i udsagnet: "Jeg har i forbindelse med forhandlinger om plejevederlag følt mig presset til at gå ned i antal vederlag, fordi kommunen truede med, at de ville anbringe plejebarnet i en anden plejefamilie eller på en døgninstitution". Derudover svarer 11,9 pct. af respondenterne, at de har følt sig presset til at gå ned i antal vederlag af andre årsager.

Figur 1: Nedgang i vederlag som konsekvens af trusler om flytning af plejebarn.

Respondenterne havde i forbindelse med spørgsmålet mulighed for, at komme med yderligere kommentarer. Her er nogle af deres kommentarer:

"Blev presset, men fastholdt mit krav om vederlag. Ubehagelig oplevelse, som jeg bagefter klagede over!"

"Jeg fik ikke noget valg. Hvis ikke jeg accepterede at gå 3 vederlag ned for et søskendepar opsagde de mig."

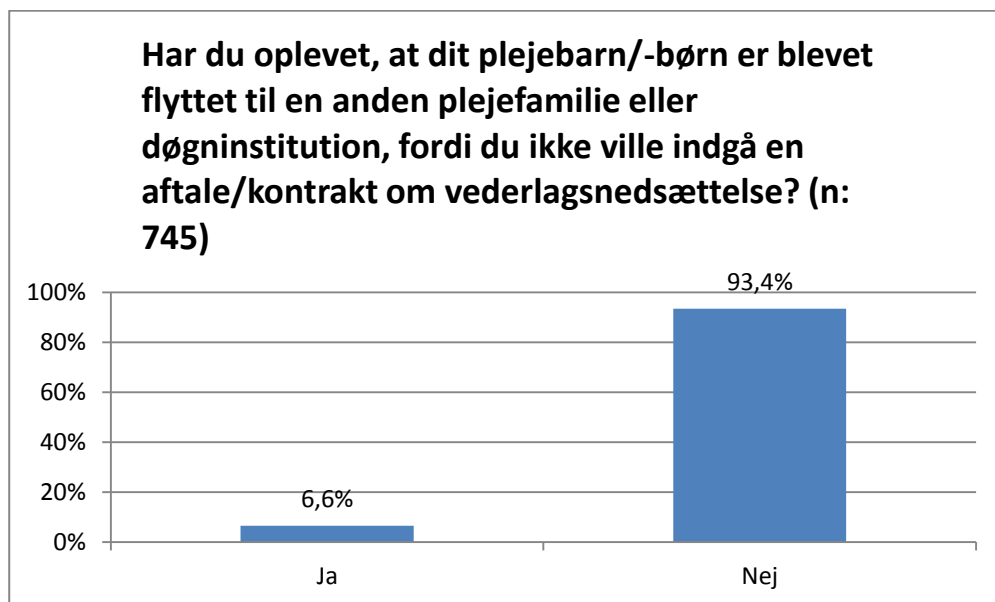
"Der var ingen forhandling af lønnen - barnet havde fået det værre (flere diagnoser), men kommunen havde besluttet sig for at jeg skulle gå 2 vederlag ned. Ønskede jeg ikke at skrive under var det tydeligt, at plejeforholdet ville ophøre (pigen havde da været anbragt hos os i 12 år)"

"Hvis ikke jeg gik med til at gå to vederlag ned blev mit plejebarn flyttet til en anden plejefamilie. På det tidspunkt var hun 3 år og havde boet her siden fødslen."

"Dette job er jo ikke et 8-16 job, vi har alle følelser i klemme (plejefamilien og plejebarnet) og derfor ved kommunerne, at de kan tryne lønnen. Det er også et sted alle kommuner kan spare, da vi jo ikke vil opsiges barnet/kontrakten og dermed ødelægge et barn som trives og har det godt. Alt dette er kommunerne godt klar over."

49 respondenter, svarende til 6,6 pct, har oplevet, at deres plejebarn/-børn er blevet flyttet til en anden plejefamilie eller døgninstitution, fordi de ikke ville indgå en aftale/kontrakt om vederlagsnedsættelse.

Figur 2: Flytning af plejebarn som konsekvens af afslag på kontrakt grundet vederlagsnedsættelse

Respondenterne havde igen mulighed for at komme med yderligere kommentarer. Her er nogle af disse:

"Ja, drengene blev flyttet uden varsel"

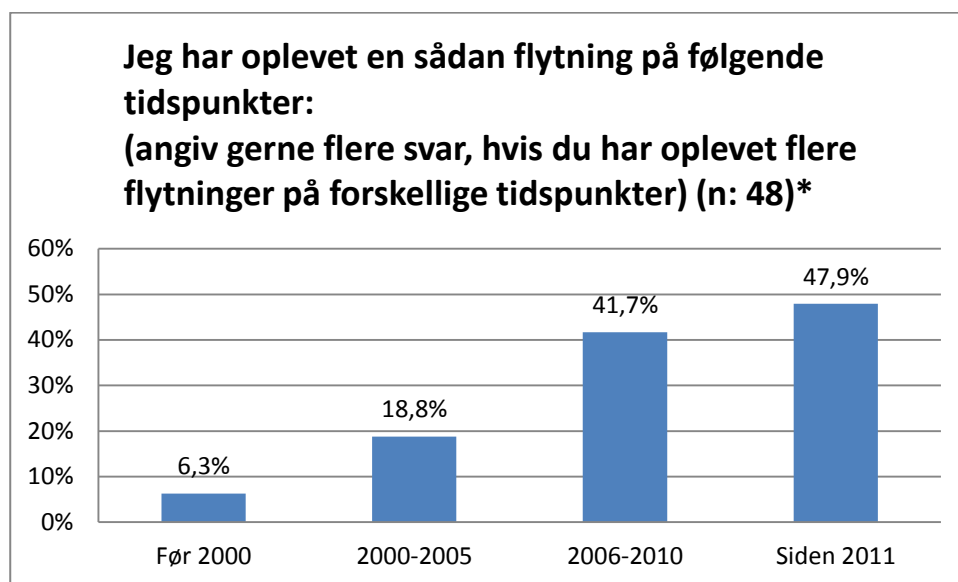
"Fordi vi bad om supervision af psykolog, aflastningsfamilie og penge til privatskole. Den lokale børnehave havde smidt ham ud og folkeskolen ønskede ham ikke i sine specialklasser!"

"Der blev oveni købet sagt, at de godt vidste, at han var til en 7ér, men da vi i forvejen har et barn til 7 vederlag, kunne de kun give 5. Det ville vi ikke gå med til og han blev flyttet til en døgninstitution."

47,9 pct. af respondenterne, der svarede 'Ja' i figur 2, svarer, at de har oplevet en eller flere flytninger af et plejebarn indenfor de seneste 2 år. 41,7 pct. har oplevet en eller flere flytninger i perioden 2006-2010.

Alle familieplejere, der har oplevet en eller flere flytninger har været familieplejere i 3 år eller længere. Heraf har 70,8 pct. været familieplejere i 7 år eller længere.

Figur 3: Tidsperiode for flytning

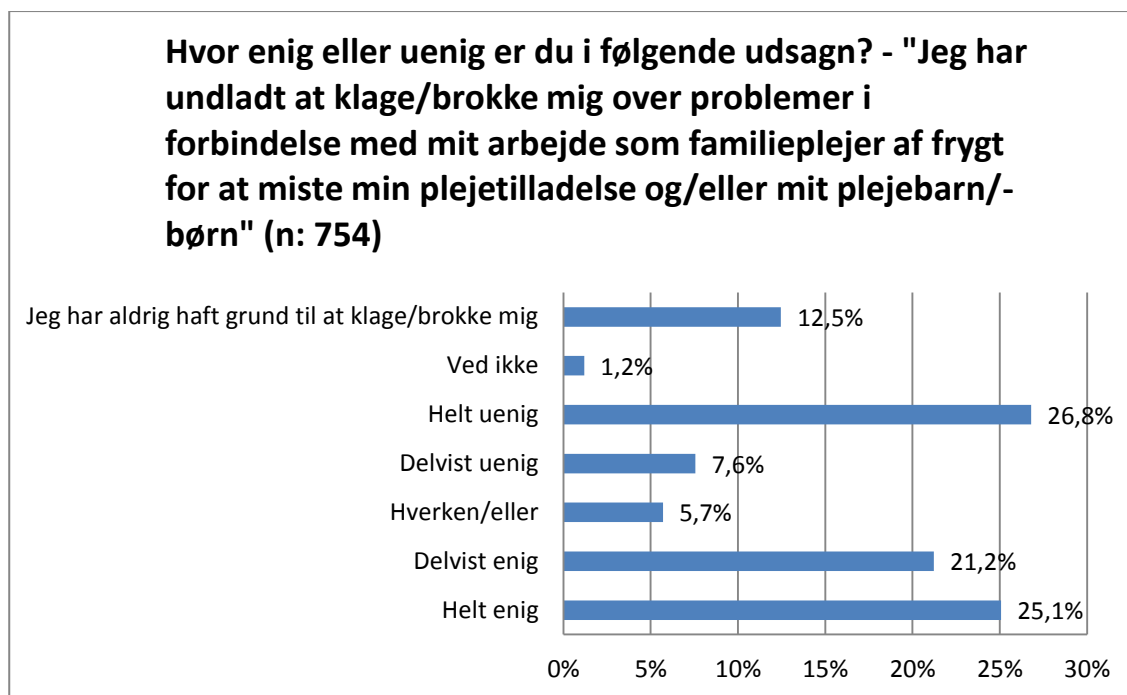

*Årsagen til, at de samlede besvarelser er over 100 %, er fordi respondenterne har haft mulighed for at svare flere gange.

Klager

46,3 pct. erklærer sig delvist eller helt enige i udsagnet: 'Jeg har undladt at klage/brokke mig over problemer i forbindelse med mit arbejde som familieplejer af frygt for at miste min plejetilladelse og/eller mit plejebarn/-børn', mens 34,4 pct. er helt eller delvist uenig i udsagnet.

Figur 4: Undladt at klage af frygt for at miste plejetilladelse eller plejebarn

Respondenterne har i forlængelse af spørgsmålet haft mulighed for at tilføje kommentarer til spørgsmålet. Af disse kommentarer fremgår det, at en del af de familieplejere, som har klaget over problemer i forbindelse med arbejdet som familieplejer, har oplevet negative reaktioner fra kommunen:

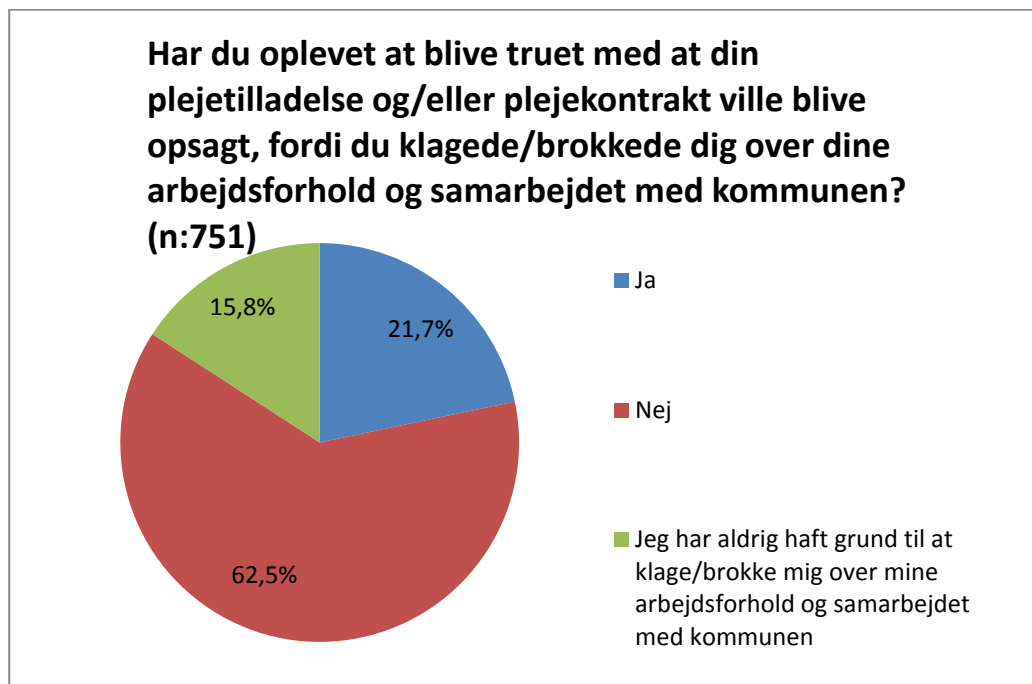
'Jeg har brokket mig flere gange, men får at vide, at det ligner, der er uoverensstemmelser, og arbejdsopholdet skal "ses efter".'

'Sagsbehandleren siger: " der er andre familier der gerne vil udføre opgaven for 5 vederlag..."'.

'Vi fik besked om klagede vi nogensinde til ankestyrelsen over XX, ville vi blive betragtet som illoyale medarbejdere og vores samarbejde ville ophører. Endvidere blev det indskærpet, at det var XX, der havde givet tilladelse til vores godkendelse og at den meget hurtigt kunne blive trukket tilbage. Alt dette på grund af, at vi modsatte at vores plejebarn kom i aflastning på en institution, hvor alle samarbejdspartnere; skole, sagsbehandler, familieplejekonsulent, psykolog mm, på det kraftigste havde frarådet os om at anbringe hende'.

21,7 pct. har oplevet, at blive truet med at plejetilladelse eller plejekontrakt ville blive opsagt, fordi de klagede over arbejdsforhold og samarbejdet med kommunen. 15,8 pct. har aldrig haft grund til at klage, mens 62,5 pct. ikke har oplevet disse trusler.

Figur 5: Trusler om opsigelse af plejetilladelse på grund af klager over samarbejde og arbejdsforhold

Respondenterne har haft mulighed for at føje en kommentar til deres besvarelse:

'Jeg har været truet med, at plejetilladelsen ville bortfalde, hvis ikke jeg overholdt tavshedspligten, i tilfælde af at jeg talte med familie/andre plejere om vores situation (ikke om barnet, men arbejdsforhold)'.

'Hvis ikke jeg godkendte, at kontrakten blev ændret, var det klart min beslutning at barnet ikke kunne blive boende'.

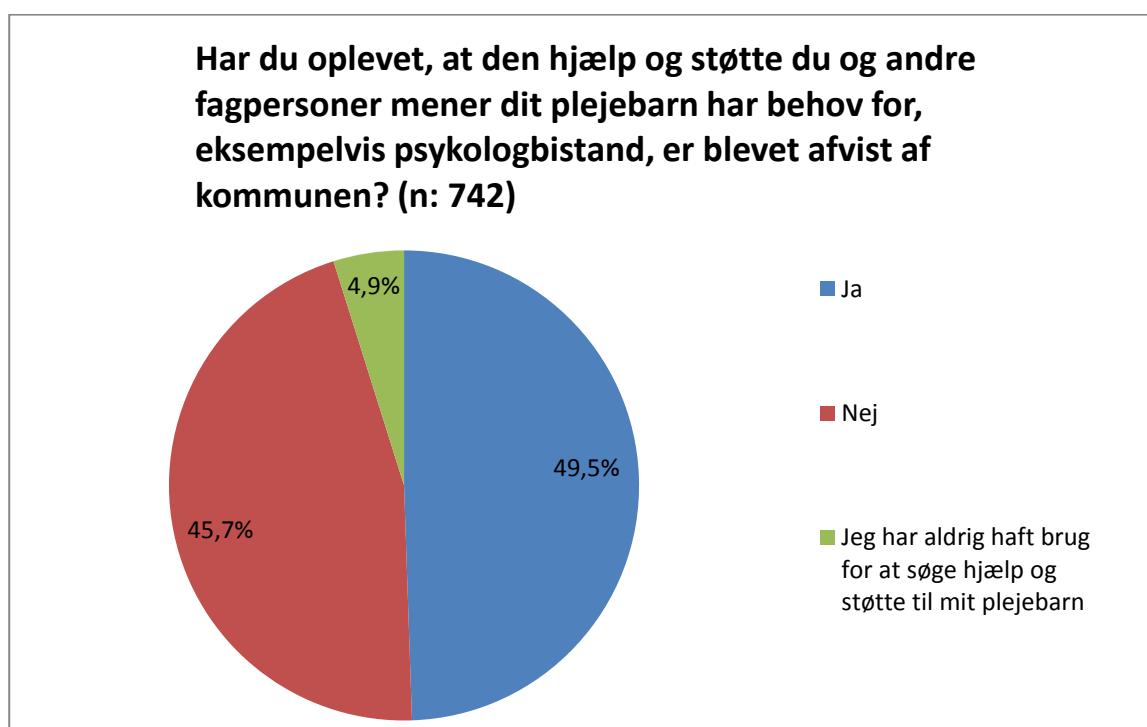
Hjælp og støtte

Godt halvdelen af familieplejerne har svaret, at de har oplevet at den hjælp og støtte, som de og andre fagpersoner mener plejebarnet har behov for, er blevet afvist af kommunen. 45,7 pct. har ikke oplevet at en sådan støtte og hjælp er blevet afvist. Det fremgår dog af de kommentarer, der er givet i forbindelse med spørgsmålet, at en del har oplevet, at det tager lang tid og er besværligt at få tilkendt hjælpen:

'Vi er ikke blevet afvist, men det bliver tit "sylvet". Det er svært at få ting igennem'.

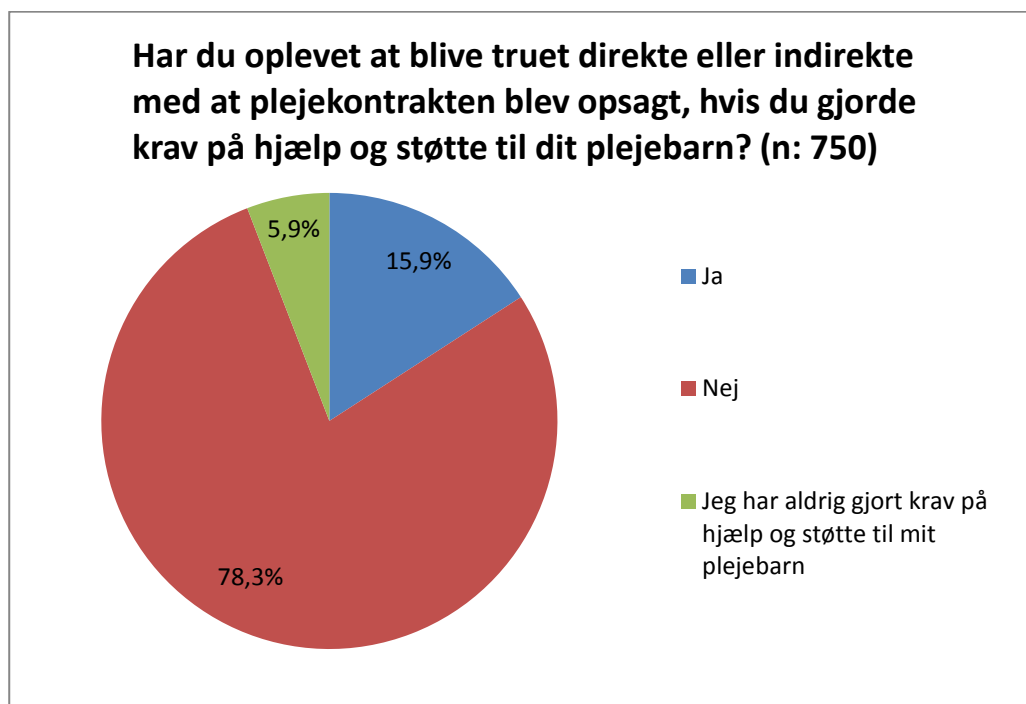
'Jeg har ikke oplevet at få afvist at få hjælp, men behandlingen af sagerne er så langsom og sparsom, at det ofte har konsekvenser'.

Figur 6: Afvisninger af hjælp og støtte

15,9 pct. af familieplejerne har oplevet, at blive truet direkte eller indirekte med opsigelse af plejekontrakten, hvis de gjorde krav på hjælp og støtte til plegebarnet. 78,3 pct. har ikke været udsat for en sådan situation.

Figur 7: Direkte eller indirekte trusler om opsigelse af plejekontrakt på grund af krav på hjælp og støtte

I forlængelse af spørgsmålet har respondenterne haft mulighed for at knytte en kommentar til besvarelsen:

'Jeg blev truet med at få min godkendelse inddraget - fordi jeg bad om mit plegebarn blev udredt hos en børnepsykolog'.

'Det er svært at kræve hjælp og vederlag, da det ligger i kortene om vi så er egnede til jobbet. Selvom konsulenter giver os ret, er det ikke nemt at komme igennem hos sagsbehandler'.

Metode for undersøgelsen

Information, der lægger til grund for rapporten, er tilvejebragt ved en elektronisk spørgeskemaundersøgelse, der indeholder 11 spørgsmål. Respondenterne havde derudover mulighed for at komme med yderligere kommentarer til 7 af spørgsmålene.

Deltagere

Målgruppen for undersøgelsen er medlemmer af Socialpædagogernes Landsforbund, der arbejder som familieplejere.

Det elektroniske spørgeskema er udsendt til 1.546 e-mailadresser. E-mailadresserne stammer fra Socialpædagogernes medlemsarkiv over medlemmerne indenfor det givne arbejdspladsområde.

Udsendelse

Det elektroniske spørgeskema blev udsendt til de 1.546 e-mailadresser den 18. juni 2013. 49 e-mailadresser viste sig at være fejlbehæftede og er derfor udgået af undersøgelsen. Derudover har 5 respondenter gjort opmærksom på, at de ikke længere arbejder som familieplejere og de er derfor også udgået af undersøgelsen. Undersøgelsen består altså af 1.492 mulige respondenter.

Undersøgelsen blev lukket den 24. juni 2013.

Besvarelser

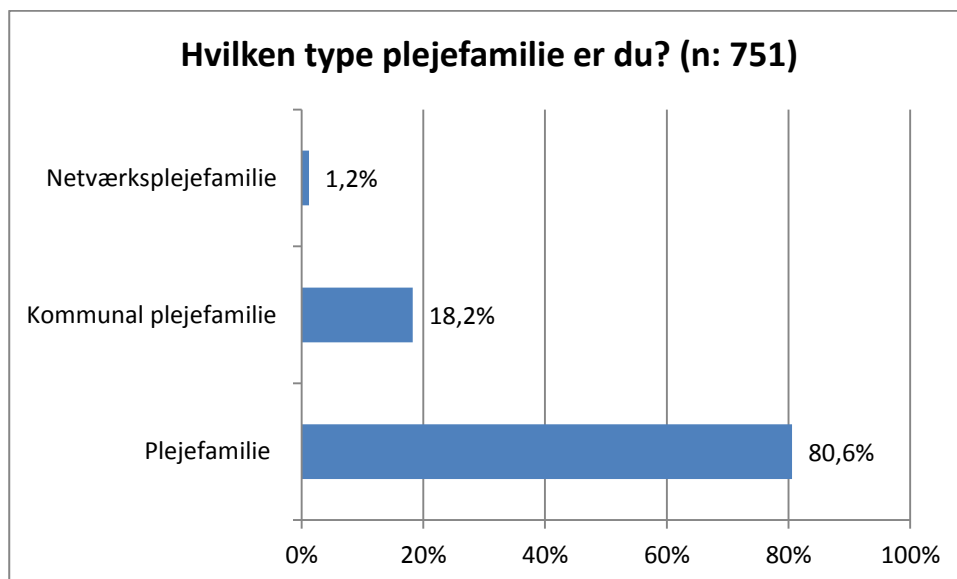
792 respondenter har påbegyndt besvarelsen af spørgeskemaet og heraf har 755 respondenter gennemført. Det er udelukkende disse færdiggjorte besvarelser, der er behandlet i rapporten.

Undersøgelsens svarprocent på færdiggjorte besvarelser er 50,6 pct. i forhold til det teoretisk mulige antal respondenter(1.492).

Baggrundsdato på respondenter

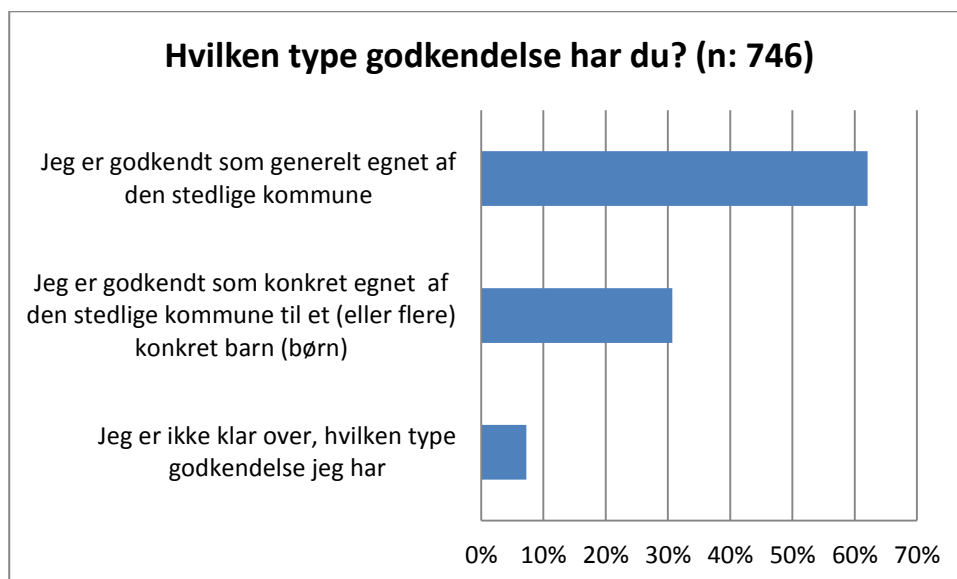
Størstedelen af respondenterne i undersøgelsen er plejefamilier. 18,2 pct. svarer, at de er en kommunal plejefamilie, mens blot 1,2 pct. er netværksplejefamilier.

Figur 8: Plejefamilietype

62,1 pct. af respondenterne er godkendt som generelt egnet af den stedlige kommune. 30,7 pct. svarer, at de er konkret godkendte af den stedlige kommune til et eller flere børn.

Figur 9: godkendelsestype

Undersøgelsen viser, at familieplejerne generelt har været ansat længe. 70,6 pct. svarer således, at de har været familieplejere i mere end 7 år. Derimod svarer kun 7,0 pct. sammenlagt at de har været ansat i 2 år, 1 år eller mindre end 1 år.

Figur 10: Erfaring som familieplejer

